

EXAMENREGLEMENT

Voor leerlingen vmbo-3 en 4, havo-4 en 5, vwo-4, 5 en 6 van het schooljaar 2023-2024

Instemming GMR: 13 april 2023

Vastgesteld door CvB: 18 april 2023

Distributie/versiebeheer

Versie	Overlegvorm	Soort raadpleging	Datum van goedkeuring/bespreking
0.1	Commissie examenreglement	opstellen	22 maart 2023
0.2	Examensecretarissen	aanscherpen	28 maart 2023
0.3	DBO	advies	5 april 2023
0.9	GMR	instemming	13 april 2023
1.0	College van bestuur	vaststellen	18 april 2023

INHOUDSOPGAVE

1 EXAMENREGLEMENT	4
2 ALGEMENE BEPALINGEN	5
2.1 Begripsbepalingen	5
2.2 Toelating tot het eindexamen	7
2.3 Afnemen eindexamen	7
2.4 Indeling eindexamen	7
2.5 Afwijkende wijze van examineren	7
2.6 Bewaren examenwerk	8
2.7 Inzien examenwerk	8
2.8 Spreiding eindexamen	8
2.9 Eindexamen op een hoger niveau	9
2.10 Centraal examen in eerder leerjaar	9
2.11 Onregelmatigheden	9
2.12 Bezwaar en Beroep	10
2.13 Benoeming en samenstelling van de examencommissie	10
2.14 De examensecretaris	11
3 SCHOOLEXAMEN	12
3.1 Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)	12
3.2 Inrichting	12
3.3 Beoordeling schoolexamen	13
3.4 Mededeling cijfer schoolexamen	14
3.5 Te laat of verhindering	14
3.6 Herkansing schoolexamen vmbo zonder centraal examen	15
3.7 Herkansing schoolexamen	15
4 CENTRAAL EXAMEN (CE)	16
4.1 Algemeen	16
4.2 Richtlijnen voor de kandidaten/surveillanten/examinatoren	16
4.3 Te laat en verhindering	18
4.4 Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen	18
5 UITSLAG/HERKANSING/DIPLOMERING	19
5.1 Uitslag	19
5.2 Vaststelling uitslag en normen voor slagen	19
5.3 Mogelijkheid van beroep	20
5.4 Uitslag VMBO (TL/MAVO, GL, KBL, BBL)	20

5.5 Uitslag VWO of HAVO	22
5.6 Herkansen/inhalen - Tweede tijdvak	23
5.7 Derde tijdvak	24
5.8 Certificaat	24
5.9 Diploma en cijferlijst	24
6 Bijzondere regelingen voor de diverse vestigingen	26

1 EXAMENREGLEMENT

Dit reglement gaat uit van de 'Wet op het Voortgezet Onderwijs 2020' zoals gepubliceerd in het Staatsblad, hierna aangeduid met 'WVO' alsmede het 'Uitvoeringsbesluit WVO 2020', hierna aangeduid met 'Uitvoeringsbesluit'. In geval regels van deze regeling in tegenspraak zijn met wet – en regelgeving, prevaleert de wet.

Eenieder die betrokken is bij de uitvoering van dit reglement en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of kan vermoeden, is verplicht tot geheimhouding daarvan. In alle gevallen waarin het reglement niet voorziet, beslist het college van bestuur in overleg met de vestigingsdirectie. Daarnaast stelt het college van bestuur het examenreglement jaarlijks vast na instemming van de GMR. Het examenreglement en PTA wordt jaarlijks voor 1 oktober aan de kandidaten verstrekt en toegezonden aan de inspectie.

2 ALGEMENE BEPALINGEN

2.1 Begripsbepalingen

Begrip	Toelichting
"adjunct-directeur"	lid van de vestigingsdirectie, eindverantwoordelijk voor een afdeling (respectievelijk vmbo, mavo, havo, vwo, onderbouw en/of bovenbouw); Voor adjunct-directeur kan ook conrector of afdelingsleider worden gelezen.
"bevoegd gezag"	het college van bestuur van de stichting Meerscholen;
"bevordering"	toelating tot het onderwijs in een volgend leerjaar;
"centraal examen"	het gedeelte van het eindexamen dat centraal wordt afgenomen;
"college van bestuur"	het bevoegd gezag van Meerscholen, in de zin van de wet;
"CVTE"	College voor Toetsen en Examens;
"commissie van beroep"	een door het bevoegd gezag ingestelde commissie, bij wie de kandidaat tegen een beslissing van de vestigingsdirectie in beroep kan gaan;
"cspe"	centraal schriftelijk en praktisch examen in een beroepsgericht programma;
"deeleindexamen"	een examen in één van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken;
"digitaal examineren"	het voorbereiden, afnemen en afwickelen van het centraal examen in één of meer vakken met gebruikmaking van de daartoe door het College voor Toetsen en Examens beschikbaar gestelde programmatuur;
"examencommissie"	is door het bevoegd gezag ingesteld voor de regeling van het gehele examen, inhoudende schoolexamen en centraal schriftelijk (en praktisch) examen. De commissie borgt de kwaliteit van de schoolexamens en stelt richtlijnen vast om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen.
"eindexamen"	een examen ten minste in het geheel van de voorgeschreven vakken, bestaande uit een schoolexamen en een centraal examen;
"examendossier"	het geheel van de onderdelen van het schoolexamen, zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm;
"examensecretaris"	persoon die de gang van zaken rond het examen regelt en is benoemd door de schooldirectie;
"examenstof"	de aan de kandidaat te stellen eisen;
"examinator"	degene die is belast met het afnemen van het examen in een vak, oftewel de docent die lesgeeft in 3 en 4 vmbo/mavo, 4 en 5 havo en 4, 5 en 6 vwo;
"handelingsdeel"	bestaat uit één of meer handelingsopdrachten en dient om leerstofonderdelen en/of vaardigheden die niet met een cijfer beoordeeld worden, tot hun recht te laten komen;

"herexamen"	het opnieuw afleggen van een examen in een vak waar alleen een schoolexamen voor is;
"herkansing"	het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen of het schoolexamen;
"inhaaltoets"	het alsnog deelnemen aan een toets van het schoolexamen;
"inspectie"	de inspectie, bedoeld in artikel 1b van de Wet op het onderwijstoezicht;
"kandidaat"	eenieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten;
"mandaat"	het overdragen van een bevoegdheid
"praktische opdrachten"	opdrachten die dienen om vaardigheden te toetsen en worden beoordeeld met een cijfer;
"profielwerkstuk"	een werkstuk - een presentatie daaronder begrepen - waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel en dat betrekking heeft op één of meer vakken uit het totale vakkenpakket van de leerling;
"profielwerkstuk vmbo"	een opdracht die door de kandidaat wordt uitgevoerd en waarin een vakoverstijgend thema wordt uitgewerkt dat past binnen de sector. In het kader van het profielwerkstuk verzamelt de leerling onder meer schriftelijke documentatie;
"pta"	een programma van toetsing en afsluiting, waarin een overzicht is opgenomen van alle toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen;
"(waarnemend) directeur"	lid van de vestigingsdirectie, eindverantwoordelijk voor de vestiging; voor directeur kan ook (waarnemend) rector worden gelezen;
"schoolexamen"	het deel van het eindexamen dat door de school opgesteld wordt en plaatsvindt op de eigen school/locatie volgens het door het bevoegd gezag vastgestelde Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA);
"toets"	een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten of een praktische opdracht;
"vakken"	vakken, deelvakken, intrasectorale programma's / beroepsgerichte profielvakken en andere programmaonderdelen;
"vestigingsdirectie"	rector/directeur en afdelingsleiders of conrectoren die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse gang van zaken in de school en de afdelingen.

2.2 Toelating tot het eindexamen

1. De vestigingsdirectie stelt de leerlingen van de school in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Een kandidaat kan slechts worden toegelaten tot het centraal examen als hij het volledige schoolexamen heeft afgerond van het betreffende vak voor de door de vestiging jaarlijks te bepalen einddatum, met inachtneming van landelijke richtlijnen.
3. Het bevoegd gezag kan op grond van de WVO en het Uitvoeringsbesluit ontheffing of vrijstelling verlenen van het volgen van onderwijs en daarmee dus het eindexamen van bepaalde vakken. Aanvraag tot ontheffing en vrijstelling wordt ingediend bij de vestigingsdirectie voor de start van het betreffende schooljaar.

2.3 Afnemen eindexamen

1. De vestigingsdirectie en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het college van bestuur de examens af. De vestigingsdirectie wijst één of meer van de personeelsleden aan als examensecretaris.

2.4 Indeling eindexamen

1. Het eindexamen kan bestaan uit alleen een schoolexamen (SE) of een schoolexamen én een centraal examen (CE). Het kan voor vernieuwde beroepsgerichte vakken ook bestaan uit alleen een centraal examen.

2.5 Afwijkende wijze van examineren

1. De vestigingsdirectie kan toestaan dat een kandidaat met een beperking het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de vestigingsdirectie de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke beperking, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
 - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld,
 - b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het school/centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het school/centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
 - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens de WVO, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:

- a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
 - b. het vak Nederlandse taal;
 - c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
4. De in lid 2.5.1. bedoelde beperking bestaat voor zover betrekking hebbend op het school/centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het school/centraal examen met ten hoogste 30 minuten.
 5. Van elke afwijking op grond van lid 2.5.1 wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

2.6 Bewaren examenwerk

1. Per vestiging wordt bepaald of en hoe lang het schoolexamenwerk van de kandidaten bewaard wordt.
2. Het werk en de lijsten van het centraal examen worden, onder verantwoordelijkheid van de vestigingsdirectie, minimaal 6 maanden bewaard na uitslagbepaling.

2.7 Inzien examenwerk

1. Het schriftelijk werk van het schoolexamen en het centraal examen kan met toestemming van de vestigingsdirectie door de kandidaat worden ingezien. Daarbij is een medewerker van de school aanwezig. Meer informatie over de werkwijze en procedures zie de bijzondere regelingen per vestiging (hoofdstuk 6).

2.8 Spreiding eindexamen

1. De vestigingsdirectie kan, de inspectie gehoord hebbende, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het eindexamen gespreid over twee opeenvolgende schooljaren wordt afgelegd. Bij de beslissing om gespreid examen toe te staan wordt vastgelegd in welk jaar de kandidaat voor welk vak het examen aflegt. Voor elk vak mag maar in een van beide jaren examen worden afgelegd.
2. De vestigingsdirectie geeft zijn in lid 2.8.1 bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan de vestigingsdirectie afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
3. De examenkandidaat heeft het recht van herkansing, bedoeld in artikel 3.38 Uitvoeringsbesluit, in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het recht van herkansing in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.
4. De vestigingsdirectie en de examensecretaris stellen op verzoek van de examenkandidaat de uitslag van het eindexamen vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van artikel 5.4 en 5.5.

2.9 Eindexamen op een hoger niveau

1. De vestigingsdirectie kan een leerling toestaan om één of meerdere vakken (maar niet alle vakken) af te ronden op een hoger niveau. De leerling dient dan het schoolexamen van de betreffende vak(ken) op het hogere niveau minimaal tien dagen voor de start van het centraal examen afgerond te hebben.
2. Indien een kandidaat gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot het afleggen van eindexamen in een vak op hoger niveau dan het eigen niveau, stelt de schoolleiding de kandidaat in de gelegenheid in dat vak alsnog het eindexamen af te leggen op het niveau van de overige vakken.

2.10 Centraal examen in eerder leerjaar

1. De schoolleiding kan een leerling uit het voorlaatste toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.
2. Bij toepassing van het eerste lid wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.
3. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen door het College voor toetsen en examens.
4. Indien de leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

2.11 Onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen aan enige onregelmatigheid¹ schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is (ongeoorloofd verzuim), kan de vestigingsdirectie maatregelen nemen (artikel 2.61 WVO en 3.58 Uitvoeringsbesluit).
2. De maatregelen bedoeld in lid 2.11.1 die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden zijn:
 - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen, of het centraal examen;
 - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen;
 - c. het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;
 - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in de door de vestigingsdirectie aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige zin betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in het volgende tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van de het College voor Toetsen en Examens.
3. Alvorens een beslissing ingevolge lid 2.11.2 wordt genomen, kan de vestigingsdirectie de kandidaat horen. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De vestigingsdirectie deelt zijn beslissing mee aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval

¹ Voorbeelden van onregelmatigheden (niet limitatief): fraude, te laat komen, niet aanwezig zijn, gebruik niet toegestane middelen, instructies surveillanten negeren, praten tijdens het examen et cetera.

schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op de mogelijkheid van bezwaar zoals bepaald in lid 2.12.1. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de ouder(s), voogd(en) of verzorger(s) van de kandidaat, indien deze minderjarig is, en aan de inspectie en het college van bestuur.

2.12 Bezwaar en Beroep

1. Als een kandidaat meent bezwaar te moeten maken tegen het verloop en/of de uitslag van een toets, inhaaltoets of herkansing van het schoolexamen, moet hij binnen 5 schooldagen na de bekendmaking van de uitslag een bezwaarschrift indienen bij de vestigingsdirectie. Deze onderzoekt zo spoedig mogelijk de geldigheid van de klacht, gehoord de betrokken kandidaat, de betrokken examinator en de eventuele bijzitter(s) en/of surveillant(en). De vestigingsdirectie neemt na ontvangst van het advies zo spoedig mogelijk een besluit.
2. Het besluit van de vestigingsdirectie dient schriftelijk te worden vastgelegd en ter kennis gebracht aan de betrokken kandidaat, diens ouder(s)/verzorger(s)/voogden en alle examinatoren.
3. De kandidaat kan tegen een beslissing tegen een maatregel als bedoeld in artikel 2.11.1 van de vestigingsdirectie in **beroep** gaan bij de door het bevoegd gezag ingestelde **Commissie van Beroep** (artikel 2.63 WVO).

Deze bestaat uit:

- één directeur van een andere vestiging,
- één examensecretaris van een andere vestiging, en
- één lid aangewezen door de GMR (medewerker of ouder).

Van de commissie van beroep mag de vestigingsdirectie van de eigen vestiging geen deel uit maken.

Bezoekadres: J.P. Sweelinckstraat 4, 3816 PB Amersfoort, postadres: Postbus 194, 3800 AD Amersfoort, email: meerscholen@meerscholen.nl.

- a. In overeenstemming met artikel 2.63 WVO wordt het beroep binnen vijf dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de commissie van beroep aangetekend.
- b. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken.
- c. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouder(s)/verzorger(s) of voogden van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de vestigingsdirectie, de inspectie en het college van bestuur.

2.13 Benoeming en samenstelling van de examencommissie

1. Iedere school binnen Meerscholen is een examencommissie ingesteld ter borging van de kwaliteit van de schoolexaminering (zie WVO 2.60d). De commissie bestaat uit een oneven aantal en ten minste 3 leden.
2. De examencommissie (zie WVO 2.60e) heeft de opdracht de kwaliteit van de schoolexaminering te bewaken en te bevorderen en wel op vier aspecten:
 - a. is de inrichting en de uitvoering van de processen op orde;
 - b. is de inhoudelijke kwaliteit van de examinering op orde;

- c. sluiten processen en inhoud in voldoende mate aan bij de visie van de school op toetsing en examinering;
 - d. wordt het afsluitende karakter van het schoolexamen gewaarborgd.
3. Bij de inrichting van de commissie worden de volgende voorwaarden in acht genomen:
 - a. het bevoegd gezag draagt er mede door de samenstelling van de examencommissie zorg voor dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie voldoende wordt gewaarborgd.
 - b. ten minste één lid van de examencommissie is als docent verbonden aan de schoolsoort of groep van schoolsoorten waarvoor de examencommissie is ingesteld.
 - c. leden van het bevoegd gezag, de directeur, leden van de (D)MR, leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) worden niet benoemd tot lid van de examencommissie.
 - d. Het instellen van de examencommissie heeft het bevoegd gezag gemandateerd aan de betreffende directeur.
4. In het vestigingsspecifieke gedeelte van het examenreglement wordt de samenstelling van de examencommissie nader uitgewerkt.

2.14 De examensecretaris

1. De vestigingsdirectie wijst één of meer van de personeelsleden van de school aan als examensecretaris. De examensecretaris is tevens secretaris van de deeleindexamens.
2. De vestigingsdirectie en de examensecretaris van een school verrichten gezamenlijk de taken bedoeld in de artikelen 2.57, tweede lid, en 2.58, vierde lid WVO.
3. De examensecretaris heeft de taak om de directeur te ondersteunen bij:
 - a. het organiseren en afnemen van het eindexamen of het deeleindexamen bedoeld in het eerste lid;
 - b. de uitvoering van het examenreglement;
 - c. de uitvoering van het programma van toetsing en afsluiting; en
 - d. de verstrekking van een overzicht van de onderdelen en beoordeling van de schoolexamens bedoeld in artikel 2.55a WVO;
4. De vestigingsdirectie stelt een taakomschrijving voor de examensecretaris vast waarin in ieder geval de taken bedoeld in het tweede en derde lid worden opgenomen.
5. De vestigingsdirectie verstrekt de taakomschrijving aan het bevoegd gezag, aan de examensecretaris en aan de examencommissie.
6. De vestigingsdirectie draagt er zorg voor dat het deskundig functioneren van de examensecretaris is gewaarborgd.

3 SCHOOLEXAMEN

3.1 Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

1. Het bevoegd gezag mandateert het vaststellen van een programma van toetsing en afsluiting aan de vestigingsdirectie.
2. Op grond van de artikelen 2.60a, 2.60b WVO stelt de directeur jaarlijks vóór 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast (PTA) en zendt dit voor 1 oktober aan de kandidaten en de inspectie.
3. In het programma van toetsing en afsluiting worden per schoolsoort tenminste aangegeven:
 - a. welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst,
 - b. de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen,
 - c. de wijze waarop en de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen plaatsvinden, de herkansing daaronder mede begrepen,
 - d. de wijze van herkansing van het schoolexamen, alsmede
 - e. de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt;
 - f. en duidelijk en herleidbaar wordt aangegeven welke toetsen bijdragen aan de afsluiting van:
 - i. de verplichte examenstof van het examenprogramma dat hoort bij het schoolexamen;
 - ii. de examenstof van het examenprogramma die behoort tot de verplichte examenstof van het centraal examen, maar die ook in het schoolexamen zal worden getoetst; en
 - iii. examenstof die is gekozen door de vestigingsdirectie.
4. De directeur behoeft voor het vaststellen van het PTA de instemming van de medezeggenschapsraad van de school.
5. De directeur kan het PTA slechts wijzigen:
 - a. In het geval van een bijzonder onvoorziene omstandigheid die leidt tot praktische onuitvoerbaarheid van het PTA; of
 - b. Ter verbetering van een kennelijke onjuistheid of kennelijke onvolledigheid in het PTA.

3.2 Inrichting

1. Het schoolexamen geschiedt volgens een door het bevoegd gezag per vestiging schriftelijk vastgestelde regeling (Programma van Toetsing en Afsluiting, PTA).
2. Het schoolexamen strekt zich uit over alle vakken, waarin de kandidaat eindexamen aflegt en wordt ingericht overeenkomstig hetgeen voor ieder vak afzonderlijk in het programma van toetsing en afsluiting is aangegeven. Bij de vernieuwde beroepsgerichte vakken in het VMBO kan het zijn dat er geen schoolexamens worden afgenomen. Het vak wordt dan enkel afgerond met een centraal examen (CSPE).
3. Het schoolexamen kan beginnen voor het vwo en de havo in leerjaar 4, voor het vmbo en de mavo in leerjaar 3 en wordt afgesloten voor de aanvang van het centraal examen.
4. De toetsen van het schoolexamen beslaan tenminste de stof waarover het schoolexamen zich ingevolge het eindexamenprogramma uitstrekt.

5. Alle schriftelijke toetsen worden gemaakt op door school verstrekt papier. Kandidaten mogen derhalve geen papier meenemen in het lokaal waar het schoolexamen wordt afgenomen.
6. Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen is verboden. De hulpmiddelenlijst is opgenomen in de bijzondere regelingen van de diverse vestigingen.
7. Het eindexamen vmbo en havo omvat voor leerlingen die geen eindexamen afleggen in het vak wiskunde een schoolexamen rekenen.
 - a. In afwijking van bovenstaande is een kandidaat die al in het bezit is van het diploma van een leerweg in het vmbo en die daarbij het schoolexamen rekenen heeft afgelegd, bij het afleggen van het examen in een andere leerweg van het vmbo vrijgesteld van het schoolexamen rekenen.
 - b. Het cijfer voor het schoolexamen rekenen weegt niet mee in de uitslagbepaling voor het eindexamen vmbo en havo.
 - c. Het cijfer voor het schoolexamen rekenen wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.
 - d. Indien de kandidaat is vrijgesteld van het schoolexamen rekenen op grond van lid a, wordt het schoolexamen rekenen vermeld op een bijlage bij de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.

3.3 Beoordeling schoolexamen

1. De cijfers voor de toetsen en praktische opdrachten en het profielwerkstuk van het schoolexamen worden gegeven in een schaal, lopend van 1 tot en met 10. Deze cijfers worden zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk na twee werkweken aan de kandidaat bekend gemaakt.
2. Het eindcijfer van het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de cijfers behaald voor de verschillende toetsen en wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10.
 - a. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.
 - b. Indien op het schoolexamen geen centraal examen volgt, wordt het eindcijfer in een geheel getal uitgedrukt, waarbij decimalen, indien deze minder dan 45 zijn, naar beneden worden afgerond en indien deze 45 of meer zijn, naar boven worden afgerond.

3. Het combinatiecijfer is het rekenkundige gemiddelde van de bij het vestiging specifieke deel genoemde vakken die met een cijfer op de cijferlijst staan. Ook het combinatiecijfer wordt op de cijferlijst vermeld.

Voor het berekenen van het combinatiecijfer worden de op de cijferlijst vermelde afgeronde getallen (bestaande uit gehele getallen) gemiddeld. Elk van deze cijfers telt even zwaar mee. Vervolgens wordt het gemiddelde afgerond op het nabij liggende gehele getal: 5,5 wordt dus en 6 en 5,45 een 5.

Geen van deze vakken mag een (afgerond) cijfer hebben lager dan een 4. Bij de uitslagbepaling wordt het combinatiecijfer beschouwd als het cijfer van één vak.

In het vmbo in de basisberoepsgerichte-, kaderberoepsgerichte- en gemengde leerweg vormen minimaal vier of twee keuzevakken binnen het beroepsgerichte profiel ook een combinatiecijfer.

4. In afwijking van het eerste lid wordt in alle schoolsoorten het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel en in het vmbo de kunstvakken beoordeeld met «goed», «voldoende» of «onvoldoende».
5. In afwijking van het eerste lid wordt het profiel/sectorwerkstuk in het vmbo beoordeeld met «voldoende» of «onvoldoende». Deze beoordeling geschiedt op grond van vooraf bekendgemaakte criteria.

3.4 Mededeling cijfer schoolexamen

1. Voor de aanvang van het centraal examen verstrekt de directeur aan de examenkandidaat:
 - a. het cijfer of de cijfers voor het schoolexamen;
 - b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;
 - c. de beoordeling van het profielwerkstuk in het vmbo; en
 - d. een overzicht van de behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier.
2. De directeur en de examensecretaris tekenen voor de verstrekking van de in het eerste lid genoemde cijfers, beoordelingen en overzicht.
3. De examenkandidaat tekent voor ontvangst van de in het eerste lid genoemde cijfers, beoordelingen en overzicht.

3.5 Te laat of verhindering

1. Een kandidaat die te laat komt, mag uiterlijk tot een half uur² na het begin van de zitting tot het schoolexamen tot het lokaal worden toegelaten. Hij levert zijn werk in op het tijdstip, dat voor de andere kandidaten geldt. Kandidaten die meer dan een half uur na het begin van de zitting binnenkomen, kunnen niet deelnemen aan deze zitting. Bij een geldige reden, ter beoordeling van de vestigingsdirectie, kunnen zij het vak inhalen. Op de overige zittingen dienen zij wel te verschijnen.
2. Als een kandidaat door ziekte of een andere dwingende reden, niet veroorzaakt door onnauwkeurigheid, onachtzaamheid of nalatigheid van de kandidaat of zijn ouder(s)/verzorger(s) of voogden, absoluut verhinderd is deel te nemen aan een onderdeel van het schoolexamen, stelt hij (indien meerderjarig) of zijn ouder(s)/verzorger(s) of voogden de secretaris van het eindexamen zo vroeg mogelijk voor de aanvang van bedoelde toets of ander onderdeel in kennis van deze verhindering en de reden(en) daarvoor.
3. In geval van ziekte van een kandidaat meldt hij (indien meerderjarig) dan wel melden de ouder(s)/verzorger(s)/voogden van de (minderjarige) kandidaat de kandidaat volgens de normaal geldende regels van de school. Zolang er geen correcte melding is gedaan, wordt de afwezigheid geacht onreglementair te zijn.
4. Als aan de verplichtingen, voortvloeiend uit lid 3.5.2 en 3.5.3, is voldaan, wordt in ieder geval voorzien in een inhaalbaarheid voor de kandidaat die door ziekte of ten gevolge van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest aan een of meer toetsen van het schoolexamen deel te nemen. De uitwerking wordt aangegeven in de bijzondere regelingen van de diverse vestigingen (zie hoofdstuk 6).

² Indien gewenst kan hier op schoolniveau van worden afgeweken. Indien dit van toepassing is, is dit opgenomen in de bijzondere regeling in het examenreglement van de school.

5. Als aan de verplichtingen, voortvloeiend uit lid 3.5.2 en 3.5.3, niet is voldaan, beslist de directeur onder welke voorwaarden de kandidaat alsnog voor een inhaaltoets in aanmerking komt.

3.6 Herkansing schoolexamen vmbo zonder centraal examen

1. De examenkandidaat die eindexamen vmbo aflegt kan het schoolexamen maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijk deel van de leerwegen opnieuw afleggen, indien hij voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan 6.
2. Het bevoegd gezag van een school voor mavo of vmbo kan bepalen dat een examenkandidaat voor een of meer andere vakken dan maatschappijleer het schoolexamen waarin geen centraal examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen.
3. Het herexamen omvat door het bevoegd gezag aangegeven onderdelen van het examenprogramma.
4. Het bevoegd gezag stelt vast hoe het cijfer van het herexamen wordt bepaald.
5. Het hoogste cijfer voor een vak, behaald bij het schoolexamen of het herexamen, is het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

3.7 Herkansing schoolexamen

1. Het aantal vakken waarin een herschoolexamen mag worden afgelegd wordt aangegeven in de bijzondere regelingen van de diverse vestigingen (zie hoofdstuk 6).
2. De kandidaat bepaalt na (voorlopige) afronding van het schoolexamen op een door de vestiging vastgesteld moment of hij opnieuw een schoolexamen wenst af te leggen voor een vak als bedoeld in lid 3.6.1. Hij meldt dit bij de secretaris van het eindexamen.
3. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen in een vak en bij het eerder afgelegde schoolexamen in dat vak geldt als definitief cijfer voor de toets.

4 CENTRAAL EXAMEN (CE)

4.1 Algemeen

1. Het CE wordt afgenomen conform de WVO en het uitvoeringsbesluit. Hierin staat onder andere dat een kandidaat zich beschikbaar moet houden voor het afleggen van het centraal examen tot de dag van de uitslag van de herkansing.
2. Het centraal examen voor de scholen voor het voortgezet onderwijs kent een eerste, tweede en derde tijdvak.
3. In principe worden het eerste en tweede tijdvak afgenomen in het laatste leerjaar.
 - a. Het bevoegd gezag kan een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in een of meer vakken, niet zijnde, alle vakken van het eindexamen (artikel. 2.56 lid 4 WVO).
 - b. Indien 4.1.3.a. van toepassing is, wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vakken of die vakken aanvangt.
 - c. Indien de leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

4.2 Richtlijnen voor de kandidaten/surveillanten/examinatoren

1. Regels:
 - a. Het werk wordt gemaakt met behulp van de computer of op gewaarmerkt papier, dat verstrekt wordt door de school. De school verstrekt eveneens kladpapier. Kandidaten mogen derhalve geen papier meenemen naar het examenlokaal.
 - b. Kandidaten moeten zich houden aan de "instructie examenkandidaten" die op elke vestiging wordt uitgereikt.
2. Toezicht:
 - a. In elk lokaal wordt gezorgd voor voldoende toezicht.
 - b. Het is de toezichthouder(s) niet geoorloofd nevenwerkzaamheden te verrichten.
 - c. Zij die bij het examen toezicht hebben gehouden, maken over het verloop een proces-verbaal op.
 - i. Op het proces-verbaal worden de namen van alle kandidaten vermeld die voor het desbetreffende vak in het examenlokaal aanwezig moeten zijn. Per schooltype wordt een proces-verbaal gemaakt. Afwezige kandidaten worden apart vermeld.
 - ii. Indien een afwijkende wijze van examinering toegepast wordt, wordt dit op het proces-verbaal aangetekend.
 - iii. Elke toezichthouder dient het proces-verbaal te tekenen.
3. De kandidaat vermeldt op het papier zijn examennummer en zijn naam.
Het examennummer met de naam staat op een etiket dat op het tafeltje is gelegd.
4. Na het opstarten van de computer of het openen van de enveloppen met opgaven is het verboden enige mededeling(en) of inlichtingen over het werk aan de kandidaten te verstrekken behoudens mededelingen betreffende een fout in de opgave die door de CvTE schriftelijk aan de scholen is doorgegeven.

5. Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen is verboden. Toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen worden voorafgaand aan het examen gecontroleerd of door de school verstrekt. De hulpmiddelenlijst is opgenomen in de bijzondere regelingen van de diverse vestigingen (zie hoofdstuk 6).
6. Zonder toestemming van een toezichthouder mag een kandidaat zich niet verwijderen uit het examenlokaal.
7. Indien een onregelmatigheid wordt geconstateerd voor, tijdens of na een zitting van een centraal (praktisch) examen, zie artikel 2.11.
8. Een kandidaat die te laat komt, mag uiterlijk tot een half uur na het begin van de zitting tot het examenlokaal worden toegelaten. Hij levert zijn werk in op het tijdstip, dat voor de andere kandidaten geldt, tenzij na overleg met de Inspectie anders is besloten.
Kandidaten die meer dan een half uur na het begin van de zitting binnenkomen, kunnen niet deelnemen aan deze zitting. Bij een geldige reden, ter beoordeling van de vestigingsdirectie, kunnen zij voor dit vak verwezen worden naar het tweede tijdvak, c.q. derde tijdvak. Op de overige zittingen in dat tijdvak dienen zij wel te verschijnen.
9. In de regeling van de vestiging is opgenomen of een kandidaat eerder kan vertrekken als de kandidaat eerder klaar is.
10. De kandidaat levert het werk in bij de surveillant of sluit na overleg met de surveillant zijn computerexamen af. De kandidaat is verantwoordelijk voor het inleveren van het volledige werk. Eventuele bijlagen worden in de omslag gestoken. De opgaven en kladpapier geeft hij ook af. Na de zitting mag hij die afhalen.
N.B. Bij de flexibele digitale examens bij vmbo-basis en kader mag er geen enkele informatie, zoals kladaantekeningen of gegeven antwoorden op papier het lokaal verlaten. Ook niet na afloop van het examen.
11. Tijdens het laatste deel van het examen (door te school te bepalen) van de examenzitting blijven de dan aanwezige kandidaten in het examenlokaal om de rust niet onnodig te verstoren.
12. Een kandidaat dient voor de aanvang van een examenzitting zeer bijzondere familieomstandigheden (ernstige ziekte, overlijden) alsmede eigen ziekteverschijnselen te melden bij de vestigingsdirectie. In overleg met de vestigingsdirectie moet van tevoren duidelijk vastgelegd worden of de kandidaat in dat geval in staat is aan het centraal examen deel te nemen.
13. Een kandidaat die tijdens een zitting onwel wordt, kan onder begeleiding het examenlokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de vestigingsdirectie of de kandidaat na enige tijd het werk kan hervatten.
Indien de kandidaat het werk na enige tijd hervat, kan de gemiste tijd aan het einde van de zitting worden ingehaald. Indien de kandidaat het werk niet kan hervatten, wordt het reeds gemaakte werk in dat geval ongeldig verklaard. De vestigingsdirectie deelt dit aan de inspecteur mee. De kandidaat mag in het volgende tijdvak opnieuw aan de desbetreffende zitting deelnemen.
14. Deelname aan een zitting betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.
15. Correctie: het examenwerk wordt nagekeken door:

- a. de examiner in het betreffende vak. Deze past hierbij de voorgeschreven normen en regels toe.
- b. een gecommiteerde, aangewezen door de minister.

Examinator en gecommiteerde stellen samen het cijfer vast. Dit geldt zowel voor CE I als voor CE II.

4.3 Te laat en verhindering

1. Zoals beschreven in 4.2.8 geldt dat een kandidaat die te laat komt, tot uiterlijk een half uur na het begin van de zitting tot het examenlokaal mag worden toegelaten. Hij levert zijn werk in op het tijdstip, dat voor de andere kandidaten geldt, tenzij na overleg met de Inspectie anders is besloten. Kandidaten die meer dan een half uur na het begin van de zitting binnenkomen, kunnen niet deelnemen aan deze zitting. Bij een geldige reden, ter beoordeling van de vestigingsdirectie, kunnen zij voor dit vak verwezen worden naar het tweede tijdvak, c.q. derde tijdvak. Op de overige zittingen dienen zij wel te verschijnen.
2. Als een kandidaat door ziekte of een andere dwingende reden, niet veroorzaakt door onnauwkeurigheid, onachtzaamheid of nalatigheid van de kandidaat of zijn ouder(s)/verzorger(s) of voogden, absoluut verhinderd is deel te nemen aan een onderdeel van het centraal examen, stelt hij schriftelijk (indien meerderjarig) of zijn ouder(s)/verzorger(s) of voogden de secretaris van het eindexamen zo vroeg mogelijk voor de aanvang van bedoelde examen of ander onderdeel in kennis van deze verhindering en de reden(en) daarvoor. Zolang er geen correcte melding is gedaan bij de secretaris van het eindexamen, wordt de afwezigheid geacht onreglementair te zijn.
3. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen voor ten hoogste twee toetsen per dag alsnog te voltooien (artikel 3.29 Uitvoeringsbesluit).
4. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens zijn eindexamen te voltooien.

4.4 Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

1. Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgehad, kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.
2. De inspectie verzoekt het College voor Toetsen en Examens nieuwe opgaven vast te stellen en bepaalt op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.

5 UITSLAG/HERKANSING/DIPLOMERING

5.1 Uitslag

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. Het eindcijfer voor een vak wordt bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan worden de decimalen, indien deze 49 of minder zijn, naar beneden afgerond en indien deze 50 of meer zijn, naar boven afgerond. Voorbeelden:
SE 6,5. CE 6.4. Gemiddeld: 6,45 Eindcijfer: 6
SE 7,5. CE 5.5. Gemiddeld: 6,50 Eindcijfer: 7
3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is afgenomen en niet tevens een centraal examen, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.
4. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan iedere kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 5.6 (recht op herkansing) bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 5.6 (recht op herkansing) geen toepassing vindt.

5.2 Vaststelling uitslag en normen voor slagen

1. De voorzitter en de secretaris van de eindexamencommissie stellen de uitslag vast met inachtneming van onderstaande regelingen, zie 5.4 en 5.5.
2. De uitslag luidt «geslaagd» of «afgewezen».
3. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de voorzitter en de secretaris van de eindexamencommissie een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen, zoals in de WVO en het Uitvoeringsbesluit is voorgeschreven.
4. Indien de kandidaat slechts kan slagen bij een bepaalde keuze uit eindcijfers volgens twee programma's in een of meer vakken, betrekken de voorzitter en de secretaris van de eindexamencommissie die eindcijfers bij de bepaling van de uitslag, die de kandidaat nodig heeft om te kunnen slagen. Indien er meerdere keuzen mogelijk zijn stellen de voorzitter en de secretaris van de eindexamencommissie de kandidaat een keuze uit eindcijfers voor. De keuze is definitief wanneer de kandidaat niet binnen vier dagen heeft medegedeeld dat een andere keuze gemaakt moet worden.
5. Indien de kandidaat, doordat voor een of meer vakken het eindcijfer volgens het hoogste programma bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken, slechts kan slagen wanneer het eindcijfer van een of meer andere vakken niet bij de bepaling van de uitslag wordt betrokken, stellen de voorzitter en de secretaris van de eindexamencommissie de kandidaat een keuze uit de eindcijfers voor. Deze keuze is definitief wanneer de kandidaat niet binnen vier dagen heeft medegedeeld dat een andere keuze gemaakt moet worden.

5.3 Mogelijkheid van beroep

1. Ten aanzien van die onderdelen van het centraal examen die niet door een tweede corrector worden gecorrigeerd, bestaat de mogelijkheid van het aantekenen van beroep. De leerling die beroep wenst aan te tekenen doet hiervan binnen vijf dagen na uitreiking van de (voorlopige) cijferlijst melding bij de vestigingsdirectie. De vestigingsdirectie draagt er zorg voor dat de leerling en de docent van dat betreffende vak(onderdeel) samen het gemaakte werk doornemen. Indien de leerling dan alsnog beroep wenst aan te tekenen kan hij in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag ingestelde Commissie van Beroep (zie lid 2.9.4) met dien verstande dat het beroep binnen drie schooldagen na het gesprek van leerling en docent over het gemaakte werk schriftelijk en aangetekend bij de commissie binnen moet zijn.
2. Ten aanzien van de onderdelen die door twee docenten worden gecorrigeerd (examinator en tweede corrector) is geen beroep mogelijk.

5.4 Uitslag VMBO (TL/MAVO, GL, KBL, BBL)³

1. De kandidaat die het eindexamen van een leerweg in het vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
 - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
 - b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;
 - c. hij onverminderd onderdeel b:
 - i. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 - ii. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
 - iii. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
 - d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het derde of vierde lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;
 - e. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak uit het gemeenschappelijk deel de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald; en
 - f. als het een eindexamen gemengde of theoretische leerweg betreft: hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.
 - g. hij het vak rekenen heeft afgerond, indien hij geen wiskunde in zijn pakket heeft.
2. Bij de uitslagbepaling volgens 5.4.1, onderdeel c, wordt in de theoretische leerweg het eindcijfer van een profielvak of beroepsgericht keuzevak behorende tot het eindexamen van de gemengde leerweg als bedoeld in artikel 3.35 van het Uitvoeringsbesluit WVO niet betrokken, tenzij deze vakken samen tenminste een volledig beroepsgericht programma, als bedoeld in artikel 3.5 Uitvoeringsbesluit, vormen. In dat geval is het vierde lid van overeenkomstige toepassing.
3. Bij de uitslagbepaling volgens 5.4.1, onderdeel c, wordt in de basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak.

³ Zoals in de WVO en het Uitvoeringsbesluit is voorgeschreven.

4. Bij de uitslagbepaling volgens 5.4.1, onderdeel c, wordt in de gemengde leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van het profielvak en alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van één vak, met dien verstande dat het eindcijfer voor het profielvak daarbij net zo vaak meetelt als het aantal eindcijfers van beroepsgerichte keuzevakken dat in de berekening wordt betrokken.
5. In afwijking van bovenstaande, is de kandidaat die het eindexamen vmbo in de basisberoepsgerichte leerweg heeft afgelegd ter afsluiting van een leerwerktraject geslaagd indien:
 - a. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 - b. hij voor het profielvak als eindcijfer 6 of meer heeft behaald; en
 - c. hij voor de 4 verplichte beroepsgerichte keuzevakken niet lager dan een 4 heeft gehaald;
 - d. hij als eindcijfer, bedoeld in het derde lid, 6 of meer heeft behaald.
6. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van de mogelijkheid van een herkansing. De uitslag is de definitieve uitslag indien er van de herkansingsmogelijkheid geen gebruik gemaakt wordt.
7. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg of kaderberoepsgerichte leerweg met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
 - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van:
 - i. de eindcijfers voor het profielvak en de twee algemene vakken van het profieldeel, en
 - ii. het combinatie-eindcijfer berekend van de beroepsgerichte keuzevakken,
 - b. en minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling.
8. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo gemengde leerweg met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
 - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - i. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
 - ii. het algemene vak uit het vrije deel of het combinatie-eindcijfer berekend van de beroepsgerichte keuzevakken, en
 - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling.
9. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo theoretische leerweg met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
 - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - i. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
 - ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
 - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling.

5.5 Uitslag VWO of HAVO

1. De kandidaat die eindexamen vwo of havo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
 - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
 - b. hij:
 - i. voor een van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, B of C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak dan wel andere hier genoemde vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en
 - c. hij onverminderd onderdeel b
 - i. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 - ii. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
 - iii. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
 - iv. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
 - d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het tweede lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en
 - e. hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.
 - f. hij het vak rekenen heeft afgerond, indien hij geen wiskunde in zijn pakket heeft.
2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en het profielwerkstuk. Het bevoegd gezag kan daaraan toevoegen:
 - a. literatuur, als onderdeel van alle afzonderlijke moderne talen, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, literatuur voor de bepaling van de eindcijfers een onderdeel is van het schoolexamen van de desbetreffende taal en literatuur;
 - b. algemene natuurwetenschappen in het havo en vwo;
 - c. bij bijzondere scholen: godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs geen onderdeel is van het eindexamen, tenzij Onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend met toepassing van Uitvoeringsbesluit artikel 3.1, eerste lid, onderdeel c, artikel 3.2, eerste lid, onderdeel c, of artikel 3.3, eerste lid, onderdeel c.
3. Indien het bevoegd gezag toepassing geeft aan 5.5.2. a t/m c, wordt in de bijzondere regelingen per school (zie hoofdstuk 6) vermeld welk onderdeel of welke onderdelen worden toegevoegd.
4. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vwo met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:

- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - i. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 3.34 Uitvoeringsbesluit, tweede lid, en de vakken van het profieldeel, en
 - ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
 - b. ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 50 van artikel 3.34 Uitvoeringsbesluit.
5. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen havo met toekenning van het judicium cum laude indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - i. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 50 Eindexamenbesluit, tweede lid, en de vakken van het profieldeel, en
 - ii. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
 - b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 3.34 Uitvoeringsbesluit.

5.6 Herkansen/inhalen - Tweede tijdvak

1. De kandidaat heeft voor één vak waarin hij reeds eindexamen heeft afgelegd, nadat de uitslag is vastgesteld, het recht in het tweede tijdvak opnieuw deel te nemen aan het centraal examen of het cspe.
2. Bij het eindexamen van de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg heeft de kandidaat het recht, bedoeld bij 5.6.1, ook voor het cspe dat door het bevoegd gezag aansluitend aan het eerste tijdvak of in het tweede tijdvak wordt afgenomen.
3. De herkansing van het cspe bestaat uit het opnieuw afleggen van deze toets of van één of meer onderdelen daarvan.
4. Voorlopig geslaagde kandidaten mogen één vak herkansen om te proberen een hoger cijfer te halen.
5. Voorlopig niet-geslaagde kandidaten mogen een vak herkansen.
6. Indien een examenkandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, is verhinderd bij het centraal examen van een of meer vakken in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, krijgt hij in het tweede tijdvak de gelegenheid het centraal examen alsnog te voltooien. De examenkandidaat maakt in dat geval maximaal twee toetsen per dag.
7. Verzoek om herkansing
 - a. De kandidaat, die wenst te herkansen tijdens het tweede (indien nodig derde) tijdvak, doet hiertoe een schriftelijk verzoek aan de vestigingsdirectie vóór een door de vestigingsdirectie te bepalen dag en tijdstip.
 - b. Indien het verzoek te laat is ingediend, wordt de voorlopige uitslag definitief.
 - c. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
 - d. De keuze voor deelname aan de herkansing kan achteraf niet meer teruggedraaid worden.
 - e. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld overeenkomstig de voorschriften van de WVO en het Uitvoeringsbesluit aan de kandidaat medegedeeld.
 - f. Na afloop van een herkansing in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar wordt het eindcijfer schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.

- g. Bovenstaande is ook toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.

5.7 Derde tijdvak

1. Het derde tijdvak is onderdeel van de staatsexamens. Het wordt niet in school afgenomen.
2. Het derde tijdvak is bestemd voor:
 - a. de kandidaat, die met geldige reden meer dan twee vakken van het centraal examen heeft gemist;
 - b. de kandidaat, die het centraal examen heeft afgerond tijdens het tweede tijdvak, maar die nog gebruik wil maken van herkansing;
 - c. de kandidaat, die tijdens het tweede tijdvak met geldige reden verhinderd was deel te nemen aan de herkansing of aan het examen.
3. Opgave derde tijdvak:

Kandidaten, die hieraan deel willen nemen, melden dit zo spoedig mogelijk, soms pas ná de uitslag van het tweede tijdvak, aan de vestigingsdirectie. Deze geeft dit door aan de voorzitter van het College voor Toetsen en Examens.

5.8 Certificaat

1. Een kandidaat die wordt afgewezen en de school verlaat, ontvangt een certificaat waarop zijn voldoende eindcijfers vermeld staan. Hij kan daarvan gebruik maken om in het vavo alsnog een diploma op te bouwen. Het certificaat verliest zijn geldigheid, als hij het jaar daarop opnieuw examen doet op de eigen school of op een andere dagschool.

Het certificaat vermeldt in ieder geval het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald, het voor dat vak of die vakken behaalde eindcijfer, de cijfers, behaald voor het schoolexamen en voor het centraal examen, het schooltype en de afdeling waaraan het examen heeft plaatsgevonden, alsmede de datum waarop de uitslag van het examen is vastgesteld.

De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen vmbo afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor een of meer vakken van dat eindexamen een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, een certificaat (cijferlijst) uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:

- a. het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
- b. het thema van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met «goed» of «voldoende».

5.9 Diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een lijst uit waarop zijn vermeld:
 - a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen,
 - b. voor havo en vwo de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk/sectorwerkstuk,
 - c. voor het vmbo het thema van het profielwerkstuk en de beoordeling van het profiel/sectorwerkstuk,
 - d. in het vwo en havo de beoordeling van de deelvakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding, in de mavo de beoordeling van de vakken lichamelijke opvoeding en kunstvakken 1 inclusief culturele en kunstzinnige vorming,

- e. de beoordeling van de maatschappelijke stage, indien deze beoordeeld is met een voldoende of goed en tenminste een omvang van 30 uur heeft gehad,
 - f. de eindcijfers voor de examenvakken,
 - g. alsmede de uitslag van het eindexamen.
2. De directeur reikt aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit, waarop alle vakken zijn vermeld die bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken. Duplicaten van diploma's en cijferlijsten zijn via DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) te verkrijgen.
3. Indien een kandidaat in meer vakken examens heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
4. Voor de vermelding op de cijferlijst van vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend bij het eindexamen, staat in artikel 3.42 en 3.43 Uitvoeringsbesluit vermeld wat de vereisten zijn.
5. De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten. De handtekening moet feitelijk (met pen) geschreven worden. Een gescande of gekopieerde handtekening is niet toegestaan. Dit staat opgenomen onder Bijlage I van de Regeling modellen diploma's VO. De directeur blijft de eindverantwoordelijkheid voor het tekenen van de diploma's dragen.
6. De directeur kan namens hem of haar laten tekenen door andere leden van de vestigingsdirectie. Hierbij dient aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:
 - a. Deze mandatering dient schriftelijk te zijn vastgelegd.
 - b. Deze mandatering wordt op het diploma uitgedrukt. Daarvoor wordt onder "De directeur:" (respectievelijk "De rector:") vermeld "namens deze,". Daarna volgt de handtekening van de gemandateerde, met de vermelding van de naam en zijn of haar functie. Die functie is adjunct-directeur of conrector. Nadere toevoegingen zijn niet toegestaan.
7. De examensecretaris kan namens hem of haar laten tekenen door een andere functionaris. Hierbij dient aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:
 - a. Deze mandatering dient schriftelijk door het bevoegd gezag te zijn vastgelegd.
 - b. Deze mandatering wordt op het diploma uitgedrukt. Daarvoor wordt onder "De examensecretaris" vermeld "namens deze,". Daarna volgt de handtekening van de gemandateerde, met de vermelding van de naam en zijn of haar functie. Die functie is adjunct-directeur of conrector. Nadere toevoegingen zijn niet toegestaan.

6 Bijzondere regelingen voor de diverse vestigingen

1. Aanvullend examenreglement Corderius College (wordt separaat uitgereikt)
2. Aanvullend examenreglement Corlaer College (wordt separaat uitgereikt)
3. Aanvullend examenreglement Farel College (wordt separaat uitgereikt)
4. Aanvullend examenreglement Het Element (wordt separaat uitgereikt)
5. Aanvullend examenreglement Oostwende College (wordt separaat uitgereikt)
6. Aanvullend examenreglement 't Hooghe Landt (wordt separaat uitgereikt)
7. Aanvullend examenreglement Mavo Muurhuizen (wordt separaat uitgereikt)
8. Aanvullend examenreglement Het Nieuwe Eemland (wordt separaat uitgereikt)
9. Aanvullend examenreglement PRO33 College (wordt separaat uitgereikt)
10. Aanvullend examenreglement Accent Nijkerk (wordt separaat uitgereikt)